

Foto Ivona Ljubičič

KDO JE VAMPIR? – Zoran More in Sebastian Cavazza v televizijskem filmu Vampir z Gorjancev režiserja Vincija Vouga Anžlovarja. Film bo na TVS znova na sporedu 26. decembra.

OCENA Televizijski film

Nostalgčni romantizem

ŽENJA LEILER

Vampir z Gorjancev

režija in scenarij **Vinci Vogue Anžlovar**

po istoimenskem romanu **Mateta Dolenca**

produkcija **RTV Slovenija in Studio Arkadena**

TVS, 17. decembra 2008

102 min.

Cerkveni zvoniki, ki letijo v razžarjeno nebo, zemlja, ki se grozeče in napovedujoče strese, zlovešče gorjanske gozdne poti brez izhoda in zataknjene v času, psi, ki hodijo po dveh nogah in volkovi, ki zavijajo v noč, mračni lokalni čudaki in aristokratski vampirji, sanje, zalezene v realnost, in realnost, ki se spreminja v sanje – to so motivni drobcji, ki dajejo atmosfero Anžlovarjevi ekranizaciji Dolenčevega, pred tridesetimi leti napisanega romana Vampir z Gorjancev. Kot že roman tudi film ni žanrsko eksplicitna vampirijada, še manj film groze, čeprav citira iz njenega arzenala. Vampirjev, ošljenih podočnikov in krvavih ugrizov je le za vzorec. Tu so predvsem kot metafora in manj kot žanrska scenerija. Ne zla po sebi, ampak bolj arhetipske krivde za zlo, za dejstvo, da se vsak, še tako dober namen, ideja ali družbena akcija s časom izrodi in povampirji.

Ce je bilo mogoče Dolenčev roman v času nastanka brati tudi kot apologijo generacije, določene s študentskimi nemiri in hipijevstvom, ter hkrati kot medvrstični posmeh oholosti vladajoče komunistične ideologije, torej kot družbenokritično besedilo, je Anžlovarjev Vampir v tem smislu časovno in družbeno abstraktnejši, univerzalnejši in mehkejši. Tisto, za kar mu gre, je namreč predvsem absolutna apologija ljubezni (in prijateljstva). Seveda ne katere koli ljubezni, ampak ljubezni kot brezčasne sile, ki edina lahko premaga zlo, ki gre zase tudi nad življenje, v smrt. In ki si, kot zapiše na koncu romana Dolenc, ne pije krvi zaradi preprirov, ampak iz – ljubezni. Ta naiven, nostalgčen zagovor ljubezni, ki zmore zlomiti sile teme, je Anžlovar zapakiral v vizualno sugestivno, tu in tam skoraj že animirano in s posebnimi učinki podloženo pustolovsko bajko. V njej prepleta tako ruralno

arhaičen in pravljичno fantastičen kot urban in prepoznavno realen svet.

Zaplet je znan in preprost: Roman (Sebastian Cavazza) in Rodin (Gregor Luštek) sta študenta, vandrajoča po Dolenjski tam nekje sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja (ni pa nujno), vajena cvička (gostilniški prizori so sicer etnološki) in podgorjanskih bajk. Kje drugje kot na pokopališču se Roman usodno zaljubi v lepo, a skrivnostno Leonoro (Inti Šraj), ki ni samo to, kar se zdi, da je. Kot pride v njegovo življenje, iz njega tudi ponikne, pa se spet nepričakovano vrne, dokler nekega dne ne napove poroke s Krotom (Marko Pigac), pomagачem krajevnega mogotca Kartnerwalda (Vlado Novak). Temne, demonične sile ves čas grozijo in skoraj ogrozijo usodno zvezo, vse do srečnega konca, ko triumfira ljubezen, pa čeprav onkraj življenja, ki pa je – tu je Dolenc nekako anticipiral humaniziranega Drakulo F. F. Coppole – predvsem življenje srečnih mrtvecev, odpetih vseh tegob zemeljskega sveta.

Anžlovar svojega Vampirja – kot pred njim sicer že tudi Dolenc – polni s filmskimi, literarnimi, biografskimi in avtobiografskimi citati; sekvenca, v kateri postarana Romana in Rodina igrata Mate Dolenc in Robar Filip Dorin, je sicer lokalna, a duhovit literarno-zgodovinski citat, prav tako upodobitev lika čudaškega Jupa in zagovornika NLP-jev v osebi Luke Kopra (alter ego Jonasa Žnidaršiča), pa lik meniha, poosebljene dobrote (Ivo Barišič), ki spominja na Kosobrina iz Kekca itn.

Vampir je otroško pravljična filmnoirovska ljubezenska drama (uf!), podložena s pustolovskimi prvinami, ki ji sicer manjka narativne gostote, ki se zapleta v nepotrebne časovne elipse in ki je preobložena s sentimentalnim in naivnim teznim tekstom. A gre obenem za vizualno privlačno in kompaktno filmsko celoto in – če ne intelektualiziramo – še kar duhovito parabolo radosti nad življenjem, ki izgleda kot film in ne le kot ekranizirana gledališka drama.

Po prvi domači poosamosvojitveni filmski uspešnici Babica gre na jug (1991), koprodukciji Oko za oko (1992) in Pokru (2001), ki se je preveč ukvarjal s filmskimi citati in premalo sam s seboj, se Anžlovar vrača v režiserski kondiciji za veliko platno.